herpy

SCYNKI

False Poncelet's Helmet Skink

Tribolonotus pseudoponceleti

Tribolonotus pseudoponceleti to mały, skryty scynk z Bougainville i Buki w północnej części archipelagu Wysp Salomona. Ma ożebrowane, szorstkie łuski i trójkątną głowę, a żyje pod butwiejącymi pniami, zazwyczaj w parach. Hodowla jest prawie nieopisana, dlatego opiera się na trybie życia gatunku w naturze oraz na blisko spokrewnionych *Tribolonotus gracilis* i *Tribolonotus novaeguineae*.

Rodzina: Scincidae

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**4-7 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 40 × 30 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**24-27 °C**
Miejsce wygrzewania	**27-28 °C**
Temperatura w nocy	**22-24 °C**
Wilgotność	**70-90%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1 jaj**
Inkubacja	**65-85 dni** przy 23-27 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Tribolonotus pseudoponceleti należy do rodzaju *Tribolonotus*, obejmującego krępe scynki o ożebrowanych łuskach i kanciastej głowie. Gatunek został opisany w 1968 roku przez Allena Greera i Freda Parkera na podstawie ponad 600 zebranych okazów. Nazwa gatunkowa nawiązuje do podobieństwa do *Tribolonotus ponceleti*; "pseudo" to po grecku "fałszywy".

Jest znacznie mniejszy od *T. ponceleti*: długość ciała od pyska do kloaki wynosi 26-73 mm, podczas gdy *T. ponceleti* osiąga 116-125 mm. Ogon stanowi 59-65 % długości całkowitej, więc największe osobniki mierzą łącznie około 18-20 cm. Głowa jest wysoka i widziana z góry trójkątna, a prążkowane łuski głowy, ożebrowane łuski grzbietu i ogona oraz powiększone łuski na bokach i kończynach nadają zwierzęciu szorstki wygląd. Od *Tribolonotus gracilis* i *Tribolonotus novaeguineae* odróżnia go brak bardzo dużych kolców na łuskach grzbietowych oraz to, że hełm na tyle głowy nie wystaje ponad kark. W alkoholu zwierzęta są brązowe z wierzchu i jasnożółtobrązowe od spodu; niektóre mają jasne marmurkowanie i jeden lub dwa jasne szewrony u nasady ogona. Osobniki z Buki są na ogół jaśniejsze niż te z Bougainville. Masa ciała nie została udokumentowana.

Długość życia tego gatunku nie została udokumentowana. *T. gracilis* żyje w niewoli co najmniej 10 lat. Gatunek jest jajorodny, rzadko spotykany w handlu i jest to zwierzę do obserwowania, nie do brania na ręce.

Występowanie i środowisko

Tribolonotus pseudoponceleti występuje na Bougainville i na małej wyspie Buka leżącej tuż na północ od niej, w północnej części archipelagu Wysp Salomona. Politycznie wyspy należą do Papui-Nowej Gwinei. Miejscem typowym jest Kunua na zachodnim wybrzeżu Bougainville. Gatunek występuje od nizin nadbrzeżnych do wysokości około 1200 metrów, ale najczęściej na nizinach. Na równinie Buin w południowej części Bougainville go brak i spotyka się go tam tylko w górach od wysokości około 600 metrów. Nie stwierdzono go też na Wyspach Shortland na południe od Bougainville, gdzie żyje duży *Tribolonotus ponceleti*. Na Czerwonej liście IUCN gatunek oceniono jako najmniejszej troski.

> **Naturalny zasięg:** Papua-Nowa Gwinea.

ŚRODOWISKO

Tribolonotus pseudoponceleti jest gatunkiem naziemnym i bardzo skrytym. Żyje w butwiejących pniach i pod nimi oraz w opadłych liściach, zarówno w lesie pierwotnym, jak i wtórnym, jest pospolity na terenach podmokłych i spotyka się go także w świeżo wykarczowanych ogrodach. Preferuje warunki wilgotne, ale nie mokre; w górach żyje na ostrych grzbietach, gdzie gleba jest suchsza i cieplejsza niż w zacienionych wąwozach. Sam nie kopie, lecz porusza się korytarzami owadów i pustkami w pniach i pod nimi, a między łuskami często ma ziemię. Nigdy nie przebywa na otwartej przestrzeni i nie znaleziono go aktywnego w nocy. Najczęściej pod jednym pniem znajduje się razem samiec i samica, czasem w pobliżu jest druga para lub kilka podrośniętych osobników. Klimat jest tropikalny i wilgotny, z wysokimi temperaturami i opadami przez cały rok.

Hodowla

TERRARIUM

Hodowla *Tribolonotus pseudoponceleti* jest prawie nieopisana. Gatunek żyje w ciepłym i wilgotnym klimacie i ukrywa się pod butwiejącymi pniami. Blisko spokrewnione *Tribolonotus gracilis* i *Tribolonotus novaeguineae* żyją w tym samym typie lasu i są dobrze znane w niewoli; parametry hodowlane zaczerpnięto od nich i dostosowano do mniejszych rozmiarów gatunku.

Para potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 40 × 30 cm, a im większe, tym lepiej. Powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość, ponieważ gatunek żyje tuż przy ziemi. Zastosuj wilgotne, ziemiste podłoże z ziemi próchnicznej zmieszanej z włóknem kokosowym, w warstwie 5-10 cm, a na wierzch połóż grubą warstwę opadłych liści. Na wpół spróchniałe kawałki drewna i kory korkowej leżące bezpośrednio na podłożu naśladują naturalne kryjówki gatunku. Usuwaj odchody codziennie, a całe podłoże wymieniaj co 3-4 miesiące.

Urządź terrarium z wieloma kryjówkami, np. łupinami kokosa, rurami korkowymi i wygiętymi kawałkami kory korkowej, aby zwierzęta mogły same wybierać. Terrarium musi mieć dobrą wentylację, żeby mogło nieco przeschnąć między zraszaniami. Terrarium otwierane od przodu jest spokojniejsze niż otwierane od góry.

TEMPERATURA

W dzień w chłodniejszej części powinno być 24-27 °C, a w ciepłej kryjówce 27-28 °C, w nocy zaś 22-24 °C. Gatunek nie pokazuje się na otwartej przestrzeni i nie wygrzewa się, lecz ogrzewa się pod pniami i korą. W większości domów wystarczy ciepła kryjówka tuż pod żarówką grzewczą 25-40 W w lampie z ceramiczną oprawką; jeśli kryjówka robi się za ciepła, wymień żarówkę na słabszą. Mierz temperaturę wewnątrz kryjówki cyfrowym czujnikiem i najlepiej używaj termostatu. Temperatura nie może przekraczać 30 °C.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 70-80 % w dzień i 80-90 % w nocy, a podłoże musi być zawsze wilgotne, ale nie mokre; gatunek preferuje miejsca wilgotne, lecz nie przesiąknięte wodą. Zraszaj terrarium rano i wieczorem albo użyj automatycznego systemu zraszającego i zadbaj o wentylację, aby powietrze nie stało w miejscu. Ustaw płytką miskę z czystą wodą, częściowo wkopaną w podłoże, i codziennie wymieniaj wodę.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Zapotrzebowanie na UVB nie zostało udokumentowane. Blisko spokrewnione gatunki radzą sobie bez UVB, jeśli pokarm jest suplementowany wapniem i witaminą D3, ale zaleca się słabe oświetlenie UVB. Użyj świetlówki dla gatunków leśnych żyjących w cieniu (strefa Fergusona 1) i niech obejmuje połowę długości terrarium, pozostawiając pod spodem dużo cienia. Utrzymuj oświetlenie przez 12 godzin na dobę, aby wyraźnie oddzielić dzień od nocy.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Gatunek zjada małe stawonogi, w niewoli także termity. Podstawą diety mogą być małe świerszcze, karaczany, mączniki, jedwabniki, larwy muchy black soldier, dżdżownice i małe ślimaki. Ważne jest urozmaicenie. Młode osobniki karm codziennie, dorosłe co drugi dzień, a ofiary mogą być najwyżej o połowę mniejsze od głowy zwierzęcia. Gatunek wychodzi żerować przy przyciemnionym świetle lub w ciemności, więc pokarm najlepiej podawać wieczorem. Owady oprószaj wapniem przy każdym karmieniu, a witaminą D3 i multiwitaminą przy co drugim. Zawsze musi stać miska ze świeżą wodą.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Tribolonotus pseudoponceleti to zwierzę do obserwowania, a nie do brania na ręce. Odsłonięty przywiera płasko do ziemi i pozostaje w bezruchu albo powoli odpełza; rzadko próbuje uciekać. Ma ostry wzrok i dostrzega ruch w słabo oświetlonym pomieszczeniu z odległości kilku metrów. W naturze żyje najczęściej w parach, więc samca i samicę można trzymać razem. Nie udokumentowano, czy kilka osobników tej samej płci może żyć razem, dlatego pojedynczy scynk lub para to najbezpieczniejsze rozwiązanie. Daj nowemu zwierzęciu co najmniej dwa tygodnie spokoju. Zwierzęta widać najczęściej przy przyciemnionym świetle i podczas karmienia.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Wiek osiągania dojrzałości płciowej u *Tribolonotus pseudoponceleti* nie został udokumentowany; u *Tribolonotus gracilis* trwa to około 3-4 lat. Samice mogą się rozmnażać od długości ciała około 44 mm od pyska do kloaki, a samice ciężarne mierzą 44-58 mm. Płeć rozpoznaje się po porach na spodzie stóp: dorosłe samce mają 2-4 pory ułożone w łuk w przedniej części dłoni oraz 3-10 porów w dwóch rzędach na spodzie stopy tylnej. Samice nigdy nie mają porów na dłoni, a tylko niektóre mają pory na spodzie stopy tylnej, i to mniej liczne i słabiej widoczne. Obie płcie mają parę gruczołów na brzuchu, u samicy nieco mniejszych.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja nie została udokumentowana u tego gatunku. Ponieważ w naturze samiec i samica żyją razem pod tym samym pniem, zdrowa dorosła para może pozostawać razem przez cały rok. U gatunków pokrewnych sezon lęgowy zbiega się z porą deszczową i można go wywołać, podnosząc wilgotność powietrza do 85-90 % częstym zraszaniem i utrzymując temperaturę 23-27 °C. Para często dzieli kryjówkę i broni gniazda.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Gatunek jest jajorodny, a samica składa jednorazowo tylko jedno wydłużone jajo o skórzastej skorupce. Funkcjonuje tylko prawy jajowód, a nowe jajo może dojrzewać krótko przed złożeniem poprzedniego lub tuż po nim. Liczba jaj w roku nie została udokumentowana; u *Tribolonotus gracilis* w ciągu sezonu lęgowego składanych jest do sześciu jaj w odstępach około sześciu tygodni. Zapewnij gniazdo z lekko wilgotnego mchu torfowca i ziemi próchnicznej w zagłębieniu pod kryjówką, przykrytym korą korkową.

INKUBACJA

Czas inkubacji tego gatunku nie został udokumentowany. W chwili złożenia jaja zarodek ledwie zaczął się rozwijać, a u *Tribolonotus gracilis* wyklucie następuje po 65-85 dniach w temperaturze 23-27 °C. Jajo najlepiej inkubować w inkubatorze, do połowy zakopane w wilgotnym mchu torfowcu w lekko wentylowanym pojemniku, bez obracania. Mech ma być wilgotny, ale nie mokry, a wodę dodaje się tylko do mchu, nigdy na jajo.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Odchów nie został opisany u tego gatunku. U gatunków pokrewnych młode można odchowywać w małym terrarium z wilgotnym ręcznikiem papierowym lub mchem, łupiną kokosa jako kryjówką i płytką miską z wodą. Karmi się je codziennie bardzo małymi świerszczami i innymi żywymi ofiarami, oprószonymi wapniem i witaminą D3 przy co drugim karmieniu.

Zdrowie i częste błędy

Brak informacji o chorobach *Tribolonotus pseudoponceleti*. Poniżej opisano typowe problemy w obrębie rodzaju:

- Pasożyty u świeżo zakupionych osobników odłowionych z natury. Trzymaj nowe zwierzęta na kwarantannie pojedynczo i jak najszybciej zleć weterynarzowi badanie próbki kału.
- Infekcje bakteryjne, zwłaszcza u osobników odłowionych z natury po transporcie i wychłodzeniu.
- Odwodnienie. Matowe oczy i wiotkie ciało są oznaką choroby lub zbyt niskiej wilgotności.
- Choroba metaboliczna kości przy niedoborze wapnia i witaminy D3.
- Utrata ogona wskutek przestraszenia lub brania na ręce.

Odłowione z natury osobniki z tego rodzaju mogą nagle padać, nawet po kilku latach w niewoli. Zdrowe zwierzę jest czujne, ma jasne, błyszczące oczy i nie ma ran ani deformacji. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je lub jest apatyczne.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.